

Kanssatutkimuksella iäkkäiden kokemukset esiin

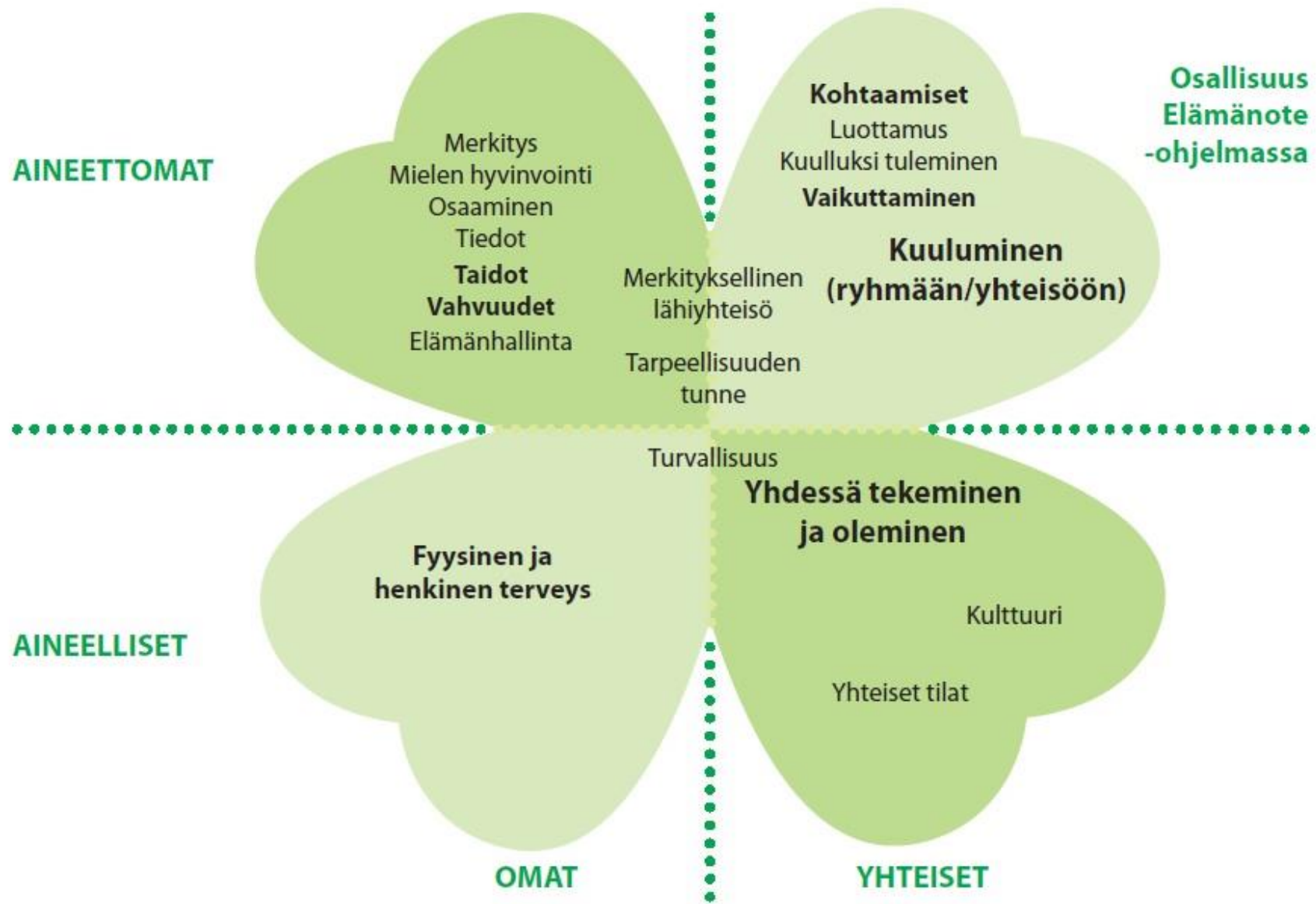
Hanna-Kaisa Hoppania, tutkija

Ikäinstituutti

Elämänote-tutkimus

- Laadullinen seurantatutkimus kanssatutkimuksena. Tavoitteena selvittää Elämänote-ohjelman vaikutuksia osallistujiin:
  - Mikä tukee iäkkäiden kotona asumista ja osallisuutta
  - Mikä hankkeiden toimintoihin osallistumisen rooli on tässä
- Haastateltavia 33, vapaaehtoisia vertaishaastattelijoita 26

Kuva 3. Osallisuus on yhteyttä hyvinvoinnin lähteisiin. Elämänote-toiminnassa hanketyöntekijöiden näkökulmasta keskeiset osallisuuden ulottuvuudet.

”Jos mä sit kerran tulen” (2020)

Minkälaiset tekijät tukevat iäkkäiden arjen osallisuutta

lökkäät ihmiset osana yhteisöä – voimavarat ja vahvuudet

Motivaatio osallistua Elämänote-hankkeiden järjestämään toimintaan

Tuloksia, raportin osa 1/2

Arjen osallisuutta tukee esteetön ympäristö, saavutettavat palvelut, lähisuhteet ja vastavuoroisuus

Haasteina esim. digitalisaatio

- *kaikki tämmöset asiat mitkä pittää viranomaisten kanssa kun se on niin hankalaa nykyisin [...] Hän [tytär] sitten hoitaa tämän hankalan yhteydenpidon viranomaisiin. Se on todella hankalaa [...] [...] et ne jotka on heikompia, joilla ei oo kokemusta, niin ne on kyllä ihan tuuliajolla.*

Motivaatio osallistua Elämänote-toimintaan

Persoonaa ja elämäntilanne; toiminnan sisältö; matalat ja korkeat kynnykset; henkilökohtainen pyytäminen mukaan

- *Olen monesti kokenut sen, että on niin kauhee kipu jaloissa ja käsissä, ja ovikello soi ja tullaankin sitten näistä jostakin, eksä jaksaa lähteä? Ja minä sanon että kuule, kivut jää tänne. Siitä se alkaa, se on erittäin - särkylääke on hyvä mutta tällaisen ihmisen, joka antaa ajastaan meille, ihania ihmisiä.*

”Se on mukavampi yhdessä tehdä” (2021)

Mikä vaikutus ja merkitys ohjelman hankkeiden toimintoihin osallistumisella oli haastatteluihin osallistuneiden elämässä?

- Elämäntilanteet ja osallistumisen polut
- Elämänote-toiminnan merkitys & osallisuuden ulottuvuudet
- Osallistujien kokemukset metodista

Tuloksia, raportin osa 2/2: erilaiset osallistujat, tilanteet ja merkitykset

Sosiaalisesta vuorovaikutuksesta nauttijat

Kanssakäymistä epäröivät

- *minä en niin kun kaipaa tässä, sillä tavalla en kaipaa. Ainakaan vielä, mutta sitten voi olla kun tulee aika, että jos ei ookaan niin omatoiminen ennää.*

Kuulumisen paikkaa hakevat ja vertaisuuden kokijat

- *Mun mielest oli tosi hyvä päästä ryhmään, jossa oli muut samassa veneessä.*

Yhteisen hyvän jakajat

Paikan löytäjät

- *Nii en mä ois uskonu et mul on enää mittään. Mä luulin et se on tässä ja nyt, ja nyt aukes se niinku uusi polku.*

Linjoilla pysyttelijät

OSALLISUUTTA VAHVISTAA

• Yhdessä olemisen ja tekemisen merkitys ja moninaiset osallistujaroolit

- *Ihminen saattaa olla tyytyväinen, ku se vaan on mukana, eikä sen tarvii siellä puhuu eikä esittää.*

• Vaikutusmahdollisuudet

- *tämmösten vanhojen ihmisten mielipitei kannattais ehkä kuunnella vähän enemmän, ja siin kohdas mä ajattelen et me on nähty elämää aika pitkältä ajalt, ja nähty monen näkösi olosuhtei.*

• Tilat ja vetäjät

Kanssatutkimuksellinen menetelmä: vertaishaastattelu

- Vapaaehtoiset eläkeikäiset haastattelijat samoilta alueilta kuin haastateltavat (vertaisuus: ikä ja asuinalue)
- Alueelliset perehdytykset
- Kolme haastattelua vuoden sisällä
- Palautekeskustelut ja kokemusten vaihto haastattelujen jälkeen

Kanssatutkijoiden kokemuksia

Palautetta haastatteliijoilta saatiin yhteisissä tapaamisissa ja lomakekyselyllä (pilotin jälkeen mukaan tulleille)

- *Tietoa ja tukea oli hyvin ja keskustelut muiden kanssa avarsi ikäihmisten tilanteen moninaisuutta ja haasteita. (Lomakepalaute)*
- *[Vapaaehtoisena haastattelijana toimiminen antoi] uuden kokemuksen, itsetunto kohosi, sai mielekästä tekemistä eläkepäiviin. (Lomakepalaute)*

Kolmen haastattelun mallia moni kommentoi positiivisesti. Sekä haastattelijat että haastateltavat kertoivat sen vähentäneen jännitystä ja syventäneen tai helpottaneen keskustelua.

Seuraavaksi kaksi kanssatutkijaa kertovat kokemuksistaan vapaaehtoisina haastattelijoina

Lue lisää:

www.ikainstituutti.fi/elamanote

Tulosraportit:

”Jos mä sit kerran tulen”

- <https://www.ikainstituutti.fi/tuote/jos-ma-sit-kerran-tulen-elamanote-ohjelman-osallisuustutkimuksen-tuloksia-osa-1-2/>

”Se on mukavampi yhdessä tehdä”

- <https://www.ikainstituutti.fi/tuote/se-on-mukavampi-yhdessa-tehda-elamanote-ohjelman-osallisuustutkimuksen-tuloksia-osa-2-2/>

Tutkimuksesta lisää:

- <https://www.ikainstituutti.fi/elamanote/osallisuustutkimus/>
- #elämänote

